
PROJEKTRAPPORT: INDRETNING AF UNGDOMSOMRÅDET PÅ STENLØSEBIBLIOTEK

Erhvervsrelaterede projekt på Danmarks Biblioteksskolen, 2008

Af Lena Kristin Berard Høyer

Vejleder: Tove Roed

Kontaktperson: Eva Winther

ABSTRACT

Dette er projektrapporten, for det erhvervsrelaterede projekt på Danmarks Biblioteksskole i efteråret 2007 "Indretning af ungdomsområdet på Stenløse bibliotek". Projektets resultat er et idékatalog, der ligger inde med ideer om, hvordan Stenløse bibliotek bliver mere tiltrækkende for unge i området.

Dette projekt tager udgangspunkt i de unges brug af Stenløse bibliotek. Hensigten er at forbedre muligheder på Stenløse bibliotek, ved at tilfredsstille de unges brugerbehov.

Der sættes fokus på muligheder til forandring i følgende områder:

- Bibliotekets fysiske rum og materialevalg.
- Aktiviteter og arrangementer for de unge i Stenløse.
- Forbedring af hjemmesiden.

På de følgende sider bliver der redegjort for anvendt metode og teori, desuden for produktet, som blev et idékatalog, og projektstyring. Derudover reflekteres der løbende over projektets udbytte og fremgangsmåde, dertil betragtes projektets forløb kritisk, med hensigt til læringsprocessen og samarbejdet med Stenløse bibliotek.

Til sidst bliver der taget stilling til det erhvervsrelaterede projekt som helhed.

Ud fra projektets analyse konkluderes det, at de unges biblioteksbrug kan øges, ved at omsætte i det mindste et par af idékatalogets forslag i praksis

INDHOLDSFORTEGNELSE

Abstract	2
Introduktion	4
Projektstedet	4
Tilbud til de unge på Stenløse bibliotek.....	5
Formålet	5
Problemformulering.....	6
Metode	6
Metodebeskrivelse	6
Dataindsamling.....	7
Spørgeskemaerne	7
Refleksion over spørgeskemaerne	9
Observeringen.....	10
Refleksion over observeringen	10
Analyse.....	11
De Unge.....	11
de unges Bibliotek.....	13
Præsentationen	15
Idékatalog	15
Fremlæggelsen.....	19
Projektstyring	20
Refleksion over projektstyring	20
Slutrefleksion	21
Konklusion	21
Litteratur.....	22
Bøger og Rapporter.....	22
Hjemmesider	22
Undervisningsnotater	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

INTRODUKTION

PROJEKTSTEDET

velfungerende kommune, der har omkring 40.000 indbygger, hvor de 7-16 årige udgør 15,7 % af beboerne¹. Dermed ligger kommunen med indbyggertallene under landsgennemsnit, der er på ca. 55.600 og med børn og unge mellem 7-16 år over landsgennemsnit, der er på 12,7 % ². Kommunen ligger tæt på København, den blev sammenlagt af tre kommuner: Ledøje-Smørum, Stenløse og Ølstykke. Kommunen har, efter eget udsagn, meget velfungerende pasningsordninger til børn og unge. Der er 12 folkeskoler, bl.a. Lærkeskolen i Stenløse, som deltog i min undersøgelse, og et tiendeklasses center³. Derudover har Stenløse en privatskole og et gymnasium⁴.

Egedal kommunens biblioteker består af:

- Ledøje-Smørum bibliotek, som er hovedbiblioteket
- Ganløse bibliotek
- Stenløse bibliotek
- Ølstykke bibliotek

Stenløse biblioteket ligger midt i bycenteret i Stenløse. Men selvom det er så centralplaceret, er det alligevel svært at finde, da det er gemt godt væk på første sal, i en stor mørk bygning, over en bank. Hvis man ikke vidste, at der var et bibliotek ville man heller ikke "falde over det", fordi man lige gik forbi. Mine undersøgelser på skolerne har vist at 8,9 %⁵ af skoleeleverne ikke vidste hvor biblioteket lå⁶.

Biblioteket består kun af et stort rum. Fysisk er børne- og voksenafdelingen i biblioteket kun er afgrænset, fordi lokalet har to fløj⁷. Materialerne til de unge ligger fordelt på dem begge, derfor kan man ikke tale om et decideret ungdomsområde.

¹<http://www2.borgerservice.dk/Kommunefakta/produkt/DinKommune/resultat.aspx?k=240&kid=240;Egedal&p=borgerdk#Befolkning%20-%20Areal>

²<http://www2.borgerservice.dk/Kommunefakta/produkt/Sammenlignkommuner/resultat.aspx?k=240&gid=48&kid=240&p=borgerdk>

³ <http://www.egedalkommune.dk/cms/site.aspx?p=297>

⁴ <http://www.egedalkommune.dk/cms/site.aspx?p=1156>

⁵ Ud af 146 spurgte skoleelever.

⁶ Se bilag: "idékatalog", bilag 1, side 21: skolernes statistikker.

⁷ Se bilag "plantegning"

TILBUD TIL DE UNGE PÅ STENLØSE BIBLIOTEK

Siden den 5. september 2007 tilbyder Stenløse bibliotek hver onsdag fra kl. 15-17 hjælp med skoleopgaver i en lektiecafé. Det foregår på den måde, at der er en lærer der hjælper alle skoleelever med deres lektier, projektopgave, stile, matematikopgaver m.m..⁸

Derud over har Stenløse bibliotek en stor kasse med diverse folder og informationer om uddannelser. Denne kasse står desværre meget uhensigtsmæssigt bagerst i lokalet. Ungdomslitteraturen er fordelt på begge afdelinger. Der er en reol med litteratur til teenager i børneafdelingen og en med fantasybøger i voksenafdelingen. Kassen med informationer om uddannelser står i Voksenafdelingen, der ligger også de arbejdsstationerne, hvor lektiecaféen finder sted.

FORMÅLET

Formålet med projektet var, at få de unge i Stenløse til at bruge biblioteket noget mere. I denne forbindelse skulle der udvikles ideer til et ungdomsområde.

I projektbeskrivelsen bad Stenløse bibliotek om ideer, der vil få de unge fra egnen mellem 14-20 år til at bruge biblioteket mere. Aldersgruppen blev i senere samtaler ændret til fra 14-20 til 13-19år.

Derudover var formålet at udvikle ideer der former et ungdomsområde, der tiltrækker de unge og giver dem lyst og mod på at benytte sig af bibliotekets forskellige tilbud.

Et af de større problemer var at biblioteket er et etrumsbibliotek, det gav nogle udfordringer i forhold til placering og indhold.

⁸http://www.egedalbibliotekerne.dk/boern_og_unge/hjaelp_og_ideer_til_opgaverne/lektiecaf_paa_stenloese_bibliotek

PROBLEMFORMULERING

For at kunne realisere formålene bad Stenløse bibliotek om løsninger til følgende spørgsmål:

- Hvordan får man de unge til at benytte Stenløse biblioteks tilbud noget mere?
- Hvordan skal et ungdomsområde helt konkret se ud på Stenløse Bibliotek?
- Hvilke bibliotekstilbud er der størst interesse for hos de unge?
- Og hvordan understøtter biblioteket de unges ønsker?

For at få et svar på disse punkter, kræver det at få løst følgende problemstillinger:

- Hvem er de unge og hvad er vigtig for dem?
- Hvad ønsker de unge sig af et moderne bibliotek?

METODE

METODEBESKRIVELSE

For at nå frem til resultaterne har jeg brugt to forskellige undersøgelsesformer:

- Spørgeskemaundersøgelse på biblioteket i Stenløse og på Stenløses skoler.
- Observering af de unges adfærd på Stenløse bibliotek.

Jeg har sendt 225 Spørgeskemaer ud. 100 Spørgeskemaer til Lærkeskolen (den lokale folkeskole i Stenløse), 100 til Stenløse Gymnasium og 25 blev lagt ud på biblioteket. Jeg fik 73 spørgeskema tilbage fra Lærkeskolen, 73 fra Stenløse Gymnasium og 21 af dem på biblioteket blev besvaret. Godt nok skrev jeg i projektplanen at der skulle 80 % besvarelse til, for at jeg ser min undersøgelse som vellykket, men jeg er, selvom jeg kun fik besvaret i alt 74,2 % af spørgeskemaerne, tilfreds med responsen.

Mens jeg ventede på at få mine spørgeskema tilbage, har jeg været tre gange på biblioteket for at observere de unges biblioteksbrug. Første gang var en succes, de

andre to gange desværre ikke, fordi der kom der næsten ingen unge mennesker på biblioteket.

Derudover har jeg læst og arbejdet med to rapporter omkring unges biblioteksbrug nu til dags:

- **"Fremtidens bibliotek for de unge** – baseret på ungdomsforskning og de unges holdninger til bibliotekerne" af Kirsten Egebo fra Kultur- og fritidsforvaltninger Bibliotekerne
- **"Rapport om Unge og biblioteker"** af Anne Kofoed og Niels Ulrik Sørensen.

Min kreativ udvikling startede jeg med at lave en omvendt brainstorm. Det er en god måde at finde ud af hvad der er galt med et sted, som i det her tilfælde biblioteket, ved at tegne 'worst case scenario' og så 'best case scenario' og så placere stedet, man er i gang med at evaluere imellem de to ekstremer.

For at holde styr på de resultater jeg har indsamlet i gennem opgaveforløbet skrev jeg en logbog. Denne logbog var i form af en lommebog, hvor jeg kom alle notater og ideer i jeg havde lavet i gennem processen, derudover blev milepælene refereret og noteret ned i den.

DATAINDSAMLING

SPØRGESKEMAERNE

Det meste af min viden om unge i Stenløse er bygget op på en spørgeskemaundersøgelse.

Jeg valgte at uddele spørgeskema tre forskellige steder, Stenløse bibliotek, Stenløses folkeskole Lærkeskole og Stenløse Gymnasiet. Først til Stenløse bibliotek og til de to skoler. Spørgeskemaerne var ikke de samme. Biblioteket fik én slags og skolerne en anden.

Som udgangspunkt for mine spørgeskemaer brugte jeg problemstillingen fra biblioteket. I begge spørgeskema valgte jeg at benytte mig af talesprog, så de unge følte

at det var noget der talte til dem. Spørgeskemaerne blev uddelt i på to forskellige tidspunkter. Først den på biblioteket og så den på skolerne.

Før jeg går ind på spørgeskemaundersøgelsen i detaljer, vil jeg gerne gøre rede for hvorfor jeg valgte, ikke at lave mere end 25 spørgeskema på biblioteket og hvorfor jeg har prioriteret skolernes resultater højere. De unge, der kommer på biblioteket, er der jo allerede, dem behøvede man ikke at tillokke. Her er det bare vigtigt at vide hvad der kunne få dem til at komme oftere og med mere glæde. De unge på skolerne, om de var biblioteksbruger eller ej, var mere interessant fordi, de havde mere distance til biblioteket.

Den første del af undersøgelserne var om dem der allerede bruger biblioteket. Her fik jeg indsamlet 21 spørgeskemaer. Jeg ville gerne nå op på 25, men jeg var nødt til at afslutte spørgeskemaundersøgelsen for at kunne komme i gang med observationerne. Spørgeskemaet var inddelt i to områder, først spørgsmål til personen, om alder, køn, bopæl og hvad man laver til daglig, efterfulgt af spørgsmål til biblioteksbrug, som gik ind på hvor tit personen kom på biblioteket, hvad der ville få ham til at komme oftere, hvad han lånte mest, hvad han synes om bibliotekets ungdomsområde og hvad han savner mest. Til sidst fik personen så mulighed for at kritisere og komme med nye ideer til et ungdomsområde.

I den anden del lavede jeg nye spørgeskemaer, som jeg sendte ud til Stenløse folkeskole, to 8. og to 9. klasser og Stenløse gymnasium, en klasse per årgang.

Skolernes spørgeskema startede jeg også med de klassiske "opvarmsspørgsmål" omkring personen, men jeg spurgte derudover også om "de savnede et sted at hænge ud efter skolen". Derefter kom jeg igen ind på deres biblioteksbrug, der spurgte jeg igen, hvor tit de kom, hvad de lånte mest og hvad de synes om bibliotekets ungdomsområde. Så spurgte jeg til den sidste bog de havde læst, hvor de havde fået den fra og til deres yndlings film og tv-serie. Disse informationer brugte jeg både til at finde ud af, hvad de unge er interesseret i, men også for at åbne et evt. temafelt op, som f.eks. kunne bruges senere, hvis de skal dekorere et evt. ungdomsområde. Derefter spurgte jeg også dem om hvad der ville få dem til at komme oftere og jeg gav dem mulighed for at kritisere biblioteket og komme med egne ideer. Jeg sluttede af med spørgsmålet om de vidste hvor mange cd'er og film Stenløse bibliotek havde, for at få bekræftet min hypotese, om at mange unge ikke engang vidste hvad biblioteket havde at byde på.

I spørgeskemaerne er en overrepræsentation af piger, hvilket skyldes to ting. Med hensyn til Gymnasier er det, fordi der generelt er flere piger på danske gymnasier, drenge vælger andre former for uddannelse. På biblioteket er det øjensynligt også sådan at der kommer flere piger end drenge. På folkeskolerne er der mere jævnt fordelt, med 35 drenge og 38 piger.

REFLEKSION OVER SPØRGESKEMAERNE

Når jeg vender blikket tilbage til forløbet med spørgeskemaerne, er det nogle ting jeg ville have lavet på en anden måde. Jeg ville have lavet en prætest, for at kunne præcisere spørgeskemaerne på bestemte punkter. Så ville jeg kunne få mere præcise svar på alle de små ting, som jeg enten slet ikke fik nogen svar på eller som ikke blev dækket tilfredsstillende nok. En prætest vil give indgang til en spørgeskemarunde der var større og mere præcis. Jeg ville have kunne spurgt til om de ville synes om et caféhjørne med en kaffe- og kakaoautomat, hvilket jeg desværre ikke gjorde. Og så ville jeg også have kunne spørge til hvor tilpas de unge følte sig i biblioteket.

Nogle af mine spørgsmål var uheldig stillet, så der opstod misforståelser hos de unge. Jeg mente f.eks. da jeg skrev "bor i (by/landsby)" at de skulle skrive navnet på det sted de boede. Jeg ville dermed undgå at de svarede "Egedal kommune" eller værre "Danmark". Dét var mine intentioner med det og jeg troede jeg havde forebygget fejlsvaret ved at formulere det på denne måde, men en håndfuld misforstod dette alligevel og skrev enten "by" eller "landsby", nogle skrev "ja" og "nej".

Noget der overhovedet ikke gik som jeg havde håbet på og som jeg brugte meget tid på var SPSS analyserne. Men til sidst efter meget frustration valgte jeg SPSS fra. Det valgte jeg at gøre, fordi tingene godt nok fungerede som de skulle, men graferne var for store til at indsætte dem i et Worddokument. Derfor overførte jeg resultaterne til Microsoft EXCEL, hvor jeg fik meget mere overskuelige grafer, hvilket også tog betydelig mindre tid.

OBSERVERINGEN

Jeg tilbragte nogle eftermiddage i Stenløse bibliotek for at observere de unges adfærd på biblioteket, men også for at se hvordan de blev taget imod af bibliotekarerne.

Jeg lavede en skjult observation, der var en blanding af en udvidet spotobservation, med trafiktælling og individsobservation⁹, hvor jeg fulgte efter brugerne. Dette var kun muligt, fordi der ikke kom særlig mange unge.

Den første dag, sad jeg på biblioteket i næsten to timer, der kom i alt 14 unge over tretten og under tyve. Det var en onsdag og der var lektiecafe. Fire af dem var der for at gå i lektiecaféen.

Generelt var de unge ikke længere på biblioteker end et par minutter, foruden dem der brugte computeren eller dem der gik i lektiecafe. Men der var også én undtagelse. En dreng på omkring de seksten år gik direkte hen til computeren med bibliotekskatalogen og søgte efter litteratur, efterfølgende ledte han efter bogen på hylden, fandt en bog, begyndte at bladere i den og vendte tilbage til computeren. Dette gentog sig flere gange, i alt var han på biblioteket i 36 minutter. Han lånte 4 bøger, jeg kunne høre hans samtale med bibliotekaren, hvor han fortalte, at det har været lang tid siden han sidst har været på biblioteket.

De andre to observationsdage var der næsten ingen unge. Den ene dag kom to piger, hvor den ene brugte computeren i timevis og den anden pige kun bestilte en bog. Den sidste observationsdag var igen en onsdag, men der kom én pige, som ventede på lektiecaféens underviseren, der var forsinket.

Noget andet jeg bemærkede, var at bibliotekarerne var mindre imødekomende, når de skulle hjælpe en teenager end de var ved andre lånere. Da jeg prøvede at nævne det, var bibliotekarerne bevist om det problem. Men det virker som om de ikke vidste hvordan de skulle ændre på det.

REFLEKSION OVER OBSERVERINGEN

Mine observationer på Stenløse bibliotek viser nødvendigheden for at der skal ændringer på biblioteket, for at der kommer flere unge mennesker.

Første gang kom der rigtig mange unge. Men den dag var der også lektiecafé. De andre gange kom der op til to.

⁹ Laura Skovigs undervisningsnotater fra den 5. september.

Det er frustrerende og ærgerligt at der ikke kommer nogen man kan observere når man har tænkt sig at gøre det. Og så giver observeringen heller ikke meget mening, når der ikke er nogle objekter, man kan iagttage. Men selvom det er irriterende, så er det faktum, at der næsten ingen kommer, også en del af de unges biblioteksadfærd.

ANALYSE

Mange undersøgelser har vist at det ikke er hensigtsmæssigt at dele bibliotekerne op i børne- og voksenafdelinger, da de unge ikke føler sig at det er plads til dem begge steder.¹⁰ I andre lande som f.eks. i Sverige¹¹ er der blevet lavet egne ungdomsbiblioteker, som har specialiseret sig i at følge de unges trends. Men hvem er de unge og hvad ønsker de?

DE UNGE

I "Fremtidens bibliotek for de unge" af Kirsten Egebo bliver unge beskrevet som en livsfase, der starter når man er en 11-13års alderen og først slutter når man er etableret. Det vil sige man har en voksentilværelse med egen økonomi, arbejde, bolig og evt. familie.¹²

Min målgruppe starter også ved tretten års alderen, men går kun til og med 19, hvor man, hvis man følger sin uddannelse efter plan, burde befinde sig i afslutningsfasen af en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, som i det her tilfælde gymnasiet.

Gennem de spørgeskema jeg har uddelt, har jeg fået et overordnet billede af hvem de unge i Stenløse er. De er fokuseret på deres venner, søger efter spænding og noget der er specielt i deres fritidstilbud. Biblioteket er en forlængelse af skolen, derfor bliver det også mest brugt til at låne materialer, der skal bruges til skolen. 34,25 % af Folkeskolens elever og 53,42 % af Gymnasieeleverne låner skolemateriale når de er på biblioteket. Som følge deraf er det også mere naturligt for dem at benytte sig af en lektiecafé end at gå til en ungdomsklub fra biblioteket. Selvfølgelig er der også store forskelle mellem de unge. Nogle nyder at læse og køber en masse bøger selv, andre afskyer det og ser det som en pligt. Hvis man vil vinde den aldersgruppe er det en god

¹⁰ Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge" side 29 3 afsnit

¹¹ Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge" side 24

¹² Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge" side ???

idé at satse på andre materiale end bøger, f.eks. cd'er, spil og videofilm. Nogle af de unge er meget kreative, med de ideer, de skrev ned, da de blev bedt om at beskrive hvad de tror, ville få dem til at komme. Andre er meget negative. Men sådan er mennesker forskellige og det er de unge også.

Et mere alment billede, som også stemmer overens med mine undersøgelser, tegner Anne Kofod og Niels Ulrik Sørensen i deres "Rapport om unge og biblioteker", som blev lavet i samarbejde med Roskilde bibliotek. De unge bliver her beskrevet som travle individer, der er i færd med at lære selvstændigheden, i denne fase vil de helst distancere sig fra voksne og autoritetspersoner, hvilket ikke betyder at de overhovedet ikke vil have noget med voksne at gøre, men de vil i høj grad vise at de kan selv¹³. De synes bare at nogle regler ikke giver mening. Derudover er de meget vel i stand til at omgås med mange elektroniske ting også samtidig og der støder de på uforståelse hos de voksne. De vil skabe deres egen rum og har mest af alt behov for at være sammen med andre unge. I deres søgen efter et sted at være, diskvalificerer biblioteket sig selv, med tyssende og utålmodige bibliotekarer og faciliteter og medier som ikke er kvalitativt bedre end det, de har adgang til derhjemme¹⁴.

De unge beskrives her som hurtig frustreret, hvis de ikke omgående finder hvad de søger. Bibliotekarer er i deres øjne barske og har egentlig ikke lyst til at imødekomme dem, hverken med hjælp eller indretningen i bibliotekerne. Derudover kritiserer de åbningstiderne og uoverskueligheden i biblioteket¹⁵. Uoverskueligheden og sure bibliotekarer er også et punkt der blev nævnt i spørgeskemaerne til Stenløses unge¹⁶.

Dette var et overblik over hvem de unge er med meget fokus på hvad de unge ikke bryder sig om ved biblioteker, men hvad ønske unge sig så af et bibliotek?

¹³ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker"

¹⁴ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker" side 7

¹⁵ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker"

¹⁶ Se bilag

DE UNGES BIBLIOTEK

I Kofods og Sørensens rapport "Unge og biblioteker" fik de unge lov til at designe deres eget bibliotek. Resultatet blev bl.a. et "multitek", som de kalder det. Under begrebet multitek forstår de unge følgende¹⁷:

- Mulighed for at lytte til lydbånd, et afslappet sted
- Hygge-pude-video-rum
- Store behagelige møbler
- Plads til venner
- Mødested
- Musik
- Rygerum
- Stillecenter
- Forskellige indretninger til forskellige målgrupper

Generelt siger de unge både i rapporten fra Roskilde bibliotek¹⁸ og spørgeskemaerne fra Stenløse at de synes, at bibliotekerne ikke har materialer nok, i hvert fald ikke noget der interesserer dem. Dette indtryk skyldes selvfølgelig også mangel af tålmodighed hos de unge til at spørge efter og viden om at man kan fjernlåne ting. Dette førte til bl.a. til ideen "Guiden til de unge" i min idekatalog.

Derud over synes de unge, at biblioteket simpelthen ikke er hyggeligt nok. Det skyldes kold og praktisk indretning, men også en fordomsfuld holdning over for de unge.¹⁹

Det samme siger de unge i Kirsten Egebo's rapport. Biblioteket er generelt kedeligt og det er ikke noget tjekket sted. Det er godt nok heller ikke noget negativt sted, det har bare ingen betydning for de unge.²⁰ Også her beskrives ønsket om at holde længere tid åben, så de travle unge kunne kigge forbi biblioteket når det passer ind i deres tidsplan. Og ikke bare udlånet skal holde åben i så lang tid, der skulle også være arrangementer for unge om aftenen²¹. De unge vil gerne have, at det bliver mere afslappet på

¹⁷ Kofod, Anne og Sørensens, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker" side 39

¹⁸ Kofod, Anne og Sørensens, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker"

¹⁹ Kofod, Anne og Sørensens, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker"

²⁰ Egebo, Kirsten "Fremtidens bibliotek for de unge", side ???

²¹ Egebo, Kirsten "Fremtidens bibliotek for de unge", side 26-27

bibliotekerne i stedet for alt det stive og sterile, som det er nu til dags. De ønsker sig både flere for dem interessante arrangementer, men også en mere hyggelig indretning. Med hygge forbinder de unge caféer, mad og drikkevarer og møbler der inviterer til at man bliver "hængende".²²

Angående materialetilbuddet er de unge meget enige om, at det er cd'erne og computerspil der er det mest interessante for dem, men desværre har bibliotekerne et ringe udbud på disse medier, især computerspil. At det kun er 15,07 % af folkeskoleeleverne og 19,18 % af gymnasieeleverne, skyldes tilbuddet af cd'er. Det samme gælder for de 10,96 % Folkeskoleelever og 5,48 % Gymnasieelever der låner computerspil. De kan få bedre tilgang til disse medier derhjemme eller hos venner. Så længe det er et faktum, kommer de ikke på biblioteket for at låne computerspil eller cd'er.

I slutningen af 90'erne da computeren begyndte at blive populære og internettet så småt kom frem, da var der lange ventelister i bibliotekerne med bruger der gerne vil låne computeren. I 1997 var der kun 8 % af de danske familier der havde adgang til internettet²³. Men i dag har 83 % af alle danske hjem adgang til internettet, 96 % af alle unge mellem 16-19år har internet derhjemme og 88 % af den samme aldersgruppe bruger internettet dagligt²⁴. Derfor er internet og computere på bibliotekerne ikke længere et tilbud der lokker masserne til biblioteket.

Bibliotekerne er nødt til at følge tidens udvikling, hvis de vil tillokke de unge som brugere.

De unge er også interesseret i blade, magasiner og bøger på engelsk. Derudover vil de gerne have et bredt og uddybende udvalg af film, spil og cd'er²⁵.

Også de unge i Stenløse er interesseret i bøger og andet materiale på engelsk. De efterlyser også bedre og mere moderne computerspil, og ønsker sig en mulighed for at kunne teste spillene på biblioteket. Nogen af dem har lavet den erfaring, at de har lånt defekte spil og film med hjem²⁶.

I mine observationer bed jeg mærke i at bibliotekarerne i skranken lod to teenager vente lidt for længe og at de reagerede uforstående og irriteret på drengens

²² Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge", side 28-30

²³ Tuftte Birgitte: "Når unge går på nettet". Fundet i:
<http://www.cefu.dk/upload/application/98c5f320/ungdomsforskning205.pdf>

²⁴ [http://www.dst.dk/upload/se_-_befolkningens_brug_af_internet_2007_\(revideret_udgave\).pdf](http://www.dst.dk/upload/se_-_befolkningens_brug_af_internet_2007_(revideret_udgave).pdf)

²⁵ Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge", side 31-32

²⁶ Se bilag: "idékatolog" bilag 5: "Kommentar fra dem der allerede kommer på biblioteket", side 37

henvendelse. Dette er også noget som de unge i Roskilde rapporten nævner. Det er jo lige meget hvor tit dette sker og om der er tale om enkelt tilfælde, hvis det er det billede de unge har af bibliotekarer, så er det simpelthen sket for tit.

Det er absolut ikke hensigtsmæssigt at opdele biblioteker i børne- og voksenafdeling, hvis man vil have at de unge føler sig velkomme. Der er nemlig ingen plads i børneverdenen for dem længere og de er ikke helt klar til at benytte sig af voksnes materialer, derudover kan voksenafdeling heller ikke rumme de unge med al deres energier. De er som bekendt helt deres egen brugergruppe.

Stenløse bibliotek er ikke stor nok til både at rumme en god børneafdeling, en velsorteret voksenafdeling og en afdeling der kun er til de unge, hvor de kan larme og hygge og hvor alle deres materialer ligger, derfor indeholde mit idékatalog ideer til at de i det mindste skal føle sig velkomme og måske får lyst til at bruge biblioteket lidt flittigere end hidtil.

PRÆSENTATIONEN

IDÉKATALOG

Mit projektresultat blev et idékatalog.

Reglerne for idékataloget var enkle, jeg skulle komme med alle de ideer jeg havde, ingen ting var for dyrt, dog skulle det holde sig indenfor realistiske fysiske rammer. Alligevel blev jeg senere hen bedt om at reducere mine ideer lidt og sammenfatte dem for at bevare overskueligheden.

Inspirationen til ideerne fik jeg både fra spørgeskemaerne og rapporterne, men også fra adskillige diskussioner jeg deltog i på biblioteksskolen: på holdene, i workshops og i mere private rammer.

Idé #1: "Et hyggeshjørne": Stenløse bibliotek har et hjørne med to sofaer og et lille bord, men det er hverken hyggeligt eller indbydende, ideen med et hyggeshjørne, opstod både, fordi 16,44 % af skole eleverne og 19,05 % af dem der allerede kommer på biblioteket angav det som grund til at komme oftere, men også fordi Egebos rapport viser at de unge ønsker møbler der indbyde "til at man bliver hængende"²⁷. Og også medieteket fra Roskilde rapporten fokuserer meget på steder der er hyggeligt²⁸. Ikea sofaen Ektrop²⁹ er

²⁷ Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge", side 28.

²⁸ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik: "Rapport om unge og biblioteker" side 39

et hyggesofa, men er i idékataloget kun anført som eksempel og inspiration.

En anden idé var i stedet for at sætte sækkestole op. Men denne idé forkastede jeg igen. Fordi det var mit indtryk at Stenløse bibliotek bedre kunne rumme stabile møbler.

Idé #2: "*Et caféhjørne*": Caféhjørner bliver mere og mere populære, det er ren hygge. Stenløse bibliotek har plads til et, hvis de fjerner pjecerne og folderne med kommuneanliggende. Bibliotekarerne fra Stenløses bibliotek fortalte mig, at de havde intentioner om at fjerne dem, da de fleste pjecer og foldere de har liggende snart kun skal udkomme elektronisk.

Caféhjørnet behøver kun at bestå af et lille bord med to stole og så skulle der være en kaffe- og kakaoautomat. Et bistrobord med passende stole er perfekt til dette formål, det har den rigtige størrelse og spreder den rigtige stemning. Et almindeligt bord, bliver måske ikke genkendt som cafébord. Dette kunne ødelægge formålet.

En kaffe- og kakaoautomat var meget efterspurgt i de kommentarer at unge der udfyldte spørgeskemaerne. I selve spørgeskemaet spurgte jeg kun til sodavandsautomat, fordi jeg troede at det var mere realistisk at omsætte, til jeg så fandt ud af at det var muligt at sætte en kaffe- og kakaoautomat op.

Ifølge Kirsten Egebo er et caféhjørne efterspurgt i høj grad af de unge³⁰. Og også i Roskilderapporten af Anne Kofod og Niels Ulrik Sørensen ønsker de unge sig et sted hvor man kan købe snacks og "forplejninger"³¹. Dette koncept er bl.a. meget populært hos markedsførende internationale cafékælder, som f.eks. Starbucks.

Idé #3: "*Musik og cd'er*": Dette forslag er delt i tre afsnit. Det første er "lytteboksen" for at høre cd'erne på biblioteket, den anden handler om "de nye cd'er" og dens placering og det tredje er en "cd ønske boks".

Cd'erne er placeret tæt på indgangen, hvilket er en fordel. Mine observationer og spørgeskemaundersøgelser har vist, at mange unge benytter sig af tilbuddet og låner cd'er, men de er utilfreds med tilbuddet. Andre er uvidende om, at de kan låne mere end det der ligger ude på biblioteket, og så er der dem der slet ikke vidste at man også kunne låne cd'er og film på et bibliotek.

En lytteboks er meget populær hos unge³², der kan man høre cd'erne og kontrollere om de er i orden før man tager dem med hjem³³.

²⁹ Se bilag: "idékatalog", side 4

³⁰ Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge", side 28

³¹ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik "Rapport om unge og biblioteker", side 46

³² Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge", side 32

De nye cd'er i Stenløse bibliotek står i en lille kasse i vindueskarmen, hvilket er en dårlig placering af to grunde. For det første har cd'er det ikke godt af at stå et så lyst sted som et vindueskarm og det andet er at de bliver overset, resultatet er at de unge synes der aldrig er noget nyt musik. Dette har de måske også ret med, eftersom nye cd'er bliver tilbage holdt i fire måneder før de kommer i udlån på bibliotekerne og det er svært for bibliotekarerne at vælge den rigtige musik. Men det vender jeg tilbage til. De nye cd'er burde få lige så meget opmærksomhed som de nye bøger og derfor burde de også stå fremme sammen med de nye bøger. Derudover skulle der hænge lister om hvilke nye cd'er der er kommet og hvilke der kommer snart.

For at vælge de helt rigtige nye cd'er, skal Stenløse bibliotek stille en ønskeboks op. I denne lægger lånerne en lille seddel med deres yndlingsmusik og så kan musikudvalget næste gang der bliver købt nye cd'er vælge fra de ønsker der ligger i denne kasse. Denne ønskeboks kunne senere hen udvides med en bog- eller filmønskeboks. Derudover giver det de unge mulighed for aktivt at ændre noget på biblioteket, hvilket måske får dem til at føle sig mere involveret. Der kunne også være en ønskeboksrubrik på hjemmesiden.

Idé #4: "*Min yndlingsbog*": Ideen min yndlingsbog er en reolhylde, hvor lånerne kan få sat deres yndlings bog op. Det er bibliotekaren der sætter bogen på hylden, der er delt i både køn og alder, men det er låneren der fortæller bibliotekaren, at han har læst en utrolig god bog og at den burde andre også læse.

Denne idé opstod for at dække et evident behov hos de unge. Flere af dem der har udfyldt et af de spørgeskema jeg har delt ud, ønskede sig "et opslag, hvor man kan høre andre unges bedømmelse af bøger, film, musik etc."³⁴ Anbefalingen af bøger man kan lide kan man også praktisere på litteratursiden, hvilket Stenløse er en del af. Også "min yndlingsbog" kunne blive en rubrik på hjemmesiden.

Idé #5: "*Gruppearbejdepladser*": Nogle gode og praktiske gruppearbejdepladser var også noget flere unge ønskede sig i spørgeskemaerne. Sådan set er der allerede nu pladser på biblioteket, hvor man kan sidde og lave lektier eller andre opgaver, men for det første er det ikke gode arbejdspladser, fordi stolene er for brede og bordene er ikke høje nok, til at kunne sidde fornuftigt, og så er det endnu noget de unge i Stenløse ikke kender til, det skal der gøres mere reklame for.

³³ Se bilag "Idekatalog" side 6

³⁴ Citat af "kommentar fra dem der allerede kommer på biblioteket", se bilag

Idé #6: "*Flere oversigtsskilte*": Biblioteker er meget logisk opbygget, når man kender til Deweys Decimalsystem. Hvis man ikke gør det, kan det hurtigt virke uoverskueligt og ulogisk. Også det påpegede flere af de unge i Stenløse³⁵, derudover blev det konstateret i mange andre rapporter om bibliotekernes brugervenlighed, som f.eks. i Anne Kofod og Niels Ulrik Sørensens "rapport om unge og biblioteker", hvor uoverskueligheden indgår i deres kritikfase.³⁶ En løsning til dette problem er flere oversigtsskilte og en plan over biblioteket, af samme slags som store indkøbscentre har det. Og for at gøre det hele mere ungdomsvenlig, skal der tilbydes kurser i brug af biblioteket og søgesystemerne speciel rettet til unge, måske i samarbejde med skolerne.

Idé #7: "*Uddannelsesboksen*": Som allerede nævnt har Stenløse bibliotek en kasse med informationer om uddannelser stående i biblioteket. Desværre står denne kasse bagerst i biblioteksrummet, og bliver derfor overset. Denne kasse skal stå fremme så unge mennesker også ser den når de kun kommer i biblioteket i kort tid, for at hente eller aflevere noget. Når der bliver skaffet plads der hvor folderne og pjecerne ligger, kunne også den kasse stå der.

Idé #8: "*Engelsk litteratur*": Det blev allerede nævnt før, at de unge gerne vil læse deres bøger og blade på engelsk. Stenløse bibliotek har næsten ingen materialer på engelsk. 16 ud af de 96 bøger³⁷, der blev angivet som den sidste bog de unge havde læst i Spørgeskemaerne var på engelsk, det er en ud af seks. Det kan der rodes bod på ved at købe flere materialer, som skønlitteratur og blade på engelsk.

Idé #9: "*De unges guide*"³⁸: De unges guide er en folder der blev delt ud på skolerne, hvor man får informationer omkring materialet og tilbuddene på biblioteket. Denne folder skal selvfølgelig updateres regelmæssigt og den er kun hensigtsmæssigt hvis den ligger ude på skolerne, hvor alle unge, også ikke brugerne, kan læse den.

Idé #10: "*Ungdomsarrangementer*": 17, 81 % af gymnasieeleverne ville komme oftere på biblioteket hvis der var flere arrangementer. 19,18 % af folkeskoleeleverne ville komme til en LAN (Lokal Area Network), hvis den blev holdt på biblioteket³⁹.

Arrangementer, som biblioteket afholder, kunne være:

³⁵ Se bilag "Idékatalog" side 11.

³⁶ Kofod, Anne og Sørensen, Niels Ulrik "Rapport 13 om unge og biblioteker", side 40

³⁷ Se bilag "idekatalog" side 13

³⁸ Se bilag "De unges guide"

³⁹ Se bilag "Idékatalog", side 15

- Ungdomsaftener, evt. med temamåneder
- ungdomsklub
- LAN
- Dvdaften

En ungdomsaften kunne foregå på den måde, at man engang om måneden mødes med unge. Disse møder kunne hver gang have et andet motto eller tema, nogle gange et oplagt tema, som jul i december og Halloween i oktober, andre gange mindre oplagt. Aftenen kan være relateret til bøger og til de unges hverdagsoplevelser.

For at lave en LAN er det vigtigt at en bibliotekar også har lyst til at deltage og arrangere det. Dette gælder for alle arrangementer til unge, lægger man ikke noget hjerteblod i det, så tager de unge heller ikke godt imod.

Idé #11: "ang. hjemmesiden": Stenløse bibliotek har en pæn hjemmeside på Egedal bibliotekernes hjemmeside. Den taler bare ikke til de unge. På baggrund af det og fordi en god hjemmeside er ens visitkort i vor tid, har jeg givet Stenløse biblioteket lidt inspiration til hjemmesider der taler til de unge, i form af Gladsaxes og Greves hjemmeside.

- Gladsaxebibliotek:
 - Til piger: <http://www.myspace.com/infogladis>
 - Til drenge: <http://www.myspace.com/infoaxel>
- <http://www.grevebib.dk/Biblioteket/Unge.aspx>

Derud over kan man også lave rubrikker som "yndlingsbogen" og "ønskeboksen" på hjemmesiden, hvor man online kan angive sin yndlingsbog og lægge sine ønsker i cd-ønskeboksen.

Idekataloget blev afrundet af en sammenfatning af spørgeskemaundersøgelsens resultater, i form af statistikker og kommentarer.

FREMLÆGGELSEN

Jeg har præsenteret mit projekt på Stenløse bibliotek, den 23. november.

Afsluttende har jeg givet Stenløses børnebibliotekarerne idékataloget med bilag, et eksempel på "de unges guide" og en musikønskeboks, som de kunne stille op i biblioteket for at komme godt i gang med de nye ideer.

PROJEKTSTYRING

Den røde tråd i projektforsløbet var jeg min projektplan, som indeholder målbeskrivelsen og den planlagte metode. For at gøre det hele mere anskueligt havde jeg mit GANNT-skema, der visuel viste de vigtigste milepæle og i hvilken tidsramme opgaverne skulle ske, selvom jeg senere har været nødt til at bøje min forholdsvis stramme tidsplan.

For at holde styr på alle de informationer jeg fik indsamlet igennem projektforsløbet havde jeg en lommebog, og min røde projektmappe. Det var mit eget ansvar at jeg kunne finde alle mine notater og lignende igen.

REFLEKSION OVER PROJEKTSTYRING

“Failing to plan is planing to fail”⁴⁰ fik vi at vide af Lise Alsted Henrichsen i vores kursus om projektstyring i starten af semesteret. Så jeg begyndte på at planlægge det hele. Jeg startede med en kalender, som jeg så overførte til mit GANTT-skema.

Der efter startede jeg med den kreative udvikling. Jeg benyttede mig af en omvendt brainstorm, som også er noget jeg fik inspiration fra i Lises oplæg. Derefter oprettede jeg en logbog på min hjemmeside.

Jeg følte mig velforberedt, men så begyndte tingene at vakle.

Det første nederlag havde jeg, da jeg ikke fik noget respons på mine forsøg om at komme i kontakt med Stenløses ungdoms klub, hvor efter jeg var nødt til at forkaste den fremgangsmetode. Så var det svært at finde folk på biblioteket der kunne udfylde et spørgeskema, senere var det lige så svært at finde nogen jeg kunne observere. Det begyndte at stresser mig og fik opgaven til at virke umuligt at løse til tide.

Den lommebog jeg havde til at notere ideer ind i, som jeg så senere havde planer om at overføre dem til bloggen, blev udelukkende brugt og jeg fik slet ikke overført indholdet. Men det fungerede også fint. Efter at jeg begyndte at bøje mine stramme deadlines og tage dem mere som retningslinjer og dermed slappede mere af, kørte det hele som det skulle.

”Men kan man også planlægge for meget? JA!”⁴¹ var Lises videreførende ord. Og det jeg er enig i.

⁴⁰ Fra Lise Alsted Henrichsens slides, fra undervisningen, den 5. september 2007.

⁴¹ Fra Lise Alsted Henrichsens slides, fra undervisningen, den 5. september 2007.

SLUTREFLEKSION

Da jeg startede projektet var jeg sikker på, at det var muligt at lave et specielt ungdomshjørne i Stenløse biblioteket. Sener hen blev jeg så kloger på det - det var det nemlig ikke. I stedet for valgte jeg problemløsninger der gør hele biblioteket mere brugervenlige for unge mennesker. Og derudover er jeg overbevist om at "guiden til de unge" også vil tillokke flere unge.

Mit projekt var ikke født under en heldig stjerne, da jeg startede med at miste mit gruppemedlem allerede meget tidlig i forløbet. Jeg har også overplanlagt det hele og givet mig selv urealistiske deadlines.

Den mest intensive læring opnåede jeg ved at reflektere og forholde mig kritisk til det jeg havde gjort. At der er ting jeg ville gøre anderledes viser at der er sket en forandring med mig siden semesteret er startet, især fagligt.

KONKLUSION

I løbet af mine undersøgelser er jeg kommet frem til følgende resultater, med udgangspunkt i Problemformuleringen.

De unge nu til dags er stærke individer, der er i færd med at afgrænse sig de voksnes verden, som er en verden fuld med, for dem uforståelige regler. De er meget fokuseret på deres venner og kamerater, de er gode til at omgås med de såkaldte nye medier og de er både kritisk og kreative. Et bibliotek der passer til dem, er et bibliotek med få grænser, hvor der skal være hygge og lange åbningstider. Materialerne skal være nemme at finde og computerne skal være bedre eller mere speciel end den derhjemme. De unge i Stenløse ville komme mere hvis de følte sig mere velkomne på biblioteket. Dette opnår man ved at tilpasse udvalget og mentaliteten i biblioteket til de unges behov.

Et decideret ungdomsområde er ikke mulig i Stenløse eftersom der ikke er plads til det. Det man kan gøre er, at fokusere på de tilbud biblioteket allerede har og forbedre dem, som f.eks. en musikafdeling med bredere udvalg og et hyggehjørne. Derudover kunne man etablere et caféhjørne.

Det de unge låner mest er skolematerialer, romaner og cd'er. Computeren er ikke længere et tilbud, der lokker de unge på biblioteket. De kan få bedre tilgang til de andre

medier og materialer derhjemme eller hos venner. Og så længe omstændighederne er sådan, vil de unge heller ikke komme oftere.

For at understøtte de unges ønsker er biblioteket nødt til at byde de unge velkomne og at ændre deres tilbud og dermed tilpasse sig tidsånden.

Man må ikke glemme hvor forskellige unge er. Også de unge i Stenløse har forskellige interesser, men der er almene interesselæk, som dækker hele generationen, dette er f.eks. at unge elsker musik, computerspil og socialhygge med deres venner. Bibliotekets opgave er at dække disse behov og ikke holde en hel generation udenfor.

Sammenfattende skal der siges, at de unges biblioteksbrug kan øges ved at forslagene fra idékataloget bliver omsat.

LITTERATUR

BØGER OG RAPPORTER

- Egebo, Kirsten: "Fremtidens bibliotek for de unge – baseret på ungdomsforskning og de unges holdning til biblioteker, udgivet august 2006 af Kultur- og Fritidsforvaltningen Bibliotekerne, København, 46 s.
- Kofod, Anne og Sørensen Niels Ulrik: "Rapport om Unge og biblioteker", udgivet i februar 2006, Rapporten er udarbejdet af Cefu for Roskilde bibliotek, 51 s.
- Ørum Andersen, Lars og Ull Jakobsen, Karsten "Introduktion til statistik med SPSS", udgivet i 2004 af Samfundslitteratur, Frederiksberg, 151 s.

HJEMMESIDER OG UNDERVISNINGSNOTATER

- <http://www.egedalbibliotekerne.dk/> : Egedalbibliotekernes hjemmeside, Lokaliseret: 2.1.2008
 - http://www.egedalbibliotekerne.dk/boern_og_unge/hjaelp_og_ideer_til_opgaverne/lektiecaf_paa_stenloese_bibliotek
- <http://www.myspace.com/infogladis> og <http://www.myspace.com/infoaxel> : Gladsaxe biblioteks hjemmeside til unge, en til piger og en til drenge. Lokaliseret: 2.1.2008
- <http://www.grevebib.dk/Biblioteket/Unge.aspx> : Greve biblioteks hjemmeside, ungdomssektionen. Lokaliseret: 2.1.2008

- <http://www.grevebib.dk/Biblioteket/Biblioteket%20Online/Weblog.aspx>
Lokaliseret: 2.1.2008
- <http://www2.borgerservice.dk/Kommunefakta/default.aspx?p=borgerdk>
Kommunefakta, Kommunale nøgletal for danske kommuner. Lokaliseret:
2.1.2008
 - <http://www2.borgerservice.dk/Kommunefakta/produkt/DinKommune/resultat.aspx?k=240&kid=240;Egedal&p=borgerdk#Befolkning%20-%20Areal3>
 - <http://www2.borgerservice.dk/Kommunefakta/produkt/Sammenlignkommuner/resultat.aspx?k=240&gid=48&kid=240&p=borgerdk>
- <http://www.egedalkommune.dk> Egedal kommunens hjemmeside. Lokaliseret:
2.1.2008
 - <http://www.egedalkommune.dk/cms/site.aspx?p=297>
 - <http://www.egedalkommune.dk/cms/site.aspx?p=1156>
 - http://www.egedalbibliotekerne.dk/boern_og_unge/hjaelp_og_ideer_til_opgaverne/lektiecaf_paa_stenloese_bibliotek
- Laura Skovig: 5. september 2007
- Fra Lise Alsted Henrichsens slides, fra undervisningen, den 5. september 2007.

BILAG

Bilag 1: Idékatalog indeholder 5 bilag

Bilag 2: De unges guide

Bilag 3: Plantegningen (ikke elektronisk)